

La recepció de Shakespeare a Catalunya

per Lenke Kovács

El 1949, la BBC va emetre un programa sobre el tema «Per què Shakespeare en català?», en què Sir Henry Thomas, director de la Biblioteca Nacional del Museu Britànic, estudiós d'espanyol i catalanòfil, va lloar la contribució dels traductors catalans en la difusió de l'obra de Shakespeare, especialment la de Josep Maria de Sagarra, que a mitjan segle XX va reprendre la tradició de les traduccions catalanes en vers, clarament millors que les traduccions prèvies a l'espanyol en prosa.

Un dels pioners pel que fa a la introducció del dramaturg anglès a Catalunya va ser l'editor Antoni Bergens de las Casas, que va publicar algunes extractes originals de *Hamlet*, *Macbeth* i *Otel·lo* a la seva *Crestomatia Inglesa* (1840). Tanmateix, la primera persona en introduir Shakespeare en català va ser Víctor Balaguer amb el drama *Les esposalles de la morta*, publicat el 1878 i basat en *Romeu i Julieta*. Aquell mateix any, Artur Masriera va produir la seva traducció en vers de *Hamlet*, exactament un segle després de la traducció en prosa de Moratín.

Entre 1907 i 1910 va tenir lloc la primera onada de traduccions de Shakespeare, publicades a la «Biblioteca Popular dels Grans Mestres» i signades per Salvador Vilaregut (*Juli Cèsar*), Francesc Torres (*Antoni i Cleòpatra*), Josep Sandarán (*Enric IV*), Carles Capdevila (*La nit de Reis*), Dídac Ruiz (*Macbeth*), Albert Torrellas (*El rei Lear*), Manuel Reventós (*Treballs d'amor perdut*), Joan Puig i Ferrater (*El mercader de Venècia*), Vicenç Caldés (*Conte d'hivern*), Josep Martí Sàbat (*El rei Joan*), Ramon Pomés (*Molt soroll per res*), Ferran Girbal Jaume (*Tot va bé si acaba bé*) i Josep Carner (*El somni d'una nit d'estiu*, *Les alegres comares de Windsor* i *La tempesta*). Del mateix període tenim les versions de Cebrià Montoliu (*Macbeth*, 1907), Antoni Bulbena (*Hamlet*, 1910) i Alfons Par (*El rei Lear*, 1912), així com un curiós *Hamlet* sense dones adaptat per a l'escena catòlica pel pare Gaietà Soler.

Després van venir les traduccions, ja clàssics, de Magí Morera i Galícia (*Coriolà*, 1915; *Hamlet*, 1920; *Romeu i Julieta*, 1923; *El Mercader de Venècia*, 1924), les de Joan Perpinyà (*Coriolà*, 1917 i *Otel·lo*, 1919), Alfons Maseras (*El somni d'una nit d'estiu*, 1929), Carme Montoriol (*La nit de Reis* i *Cimbelí*, 1930) i Cèsar August Jordana (1930-1932). Durant el període comprès entre 1942 i 1943, Josep Maria de Sagarra va traduir vint-i-vuit de les trenta-set obres de Shakespeare, traduccions considerades com les millors del dramaturg anglès a la Península.

A la dècada dels vuitanta, davant la necessitat de crear un text adaptat precisament a les produccions de la BBC, Salvador Oliva va emprendre l'enorme tasca de traduir les obres completes de Shakespeare. Recentment, Joan Sellent ha obert un nou territori amb les seves reeixides traduccions de *Hamlet* (Grec '99) i *Coriolà* (TNC, 2002).

Catalan Writing [Barcelona: ILC; PEN Català] 16-17 (novembre 2002)